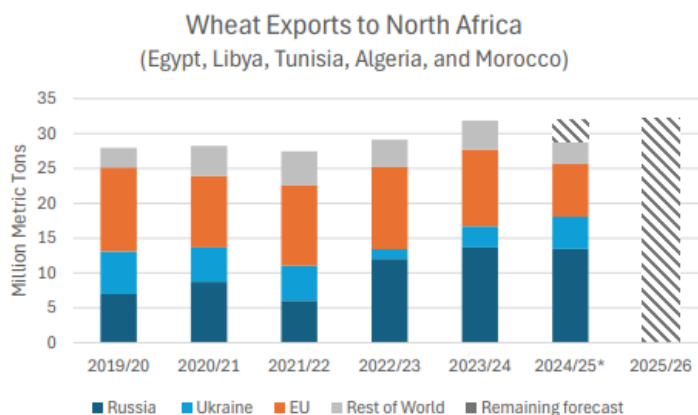

Žitarice- svetsko tržište i trgovina

*USDA – Ministarstvo Poljoprivrede SAD

Severna Afrika se okreće ka crnomorskim snabdevanju za uvoz pšenice

Severna Afrika (Egipat, Libija, Tunis, Alžir i Maroko) čini približno 15 procenata globalnog uvoza pšenice. U periodu 2024/25 (jul – jun), globalna trgovina pšenicom smanjila se za više od 10 procenata, jer su Kina, Turska, Pakistan i drugi ključni uvoznici kupovali manje sa globalnog tržišta. Nasuprot tome, Severna Afrika je zabeležila porast uvoza za 1 procenat, jer je potražnja za ovom osnovnom hranom ostala stabilna. Severna Afrika je postala bojno polje za glavne izvoznike i sve više nabavlja pšenicu iz regiona Crnog mora. Rusija je postala dominantan dobavljač, zamenjujući tržišni udeo prvenstveno iz EU, dok je Ukrajina takođe zabeležila širenje tržišnog udela.

U periodu 2024/25, ukupan izvoz pšenice iz Rusije je opao zbog manjih zaliha, međutim, pošiljke na obližnja severnoafrička tržišta su se povećale. Rusija je iskoristila priliku zbog manjih izvoznih zaliha u Evropskoj uniji. Primetno je da je Rusija stekla skoro 50 procenata tržišnog udela u regionu, sa oko 70 procenata tržišnog udela u Egiptu, i bila je gotovo jedini dobavljač Libiji. Izvoz Rusije u Tunis je porastao za 50 procenata, dok su se pošiljke u Maroko više nego udvostručile, nadoknađujući smanjene pošiljke iz Francuske (videti ažuriranje o žitaricama iz Maroka za jun 2025. za više detalja).

Izvoz pšenice iz Ukrajine u region nastavio se oporavljati u 2024/25. godini od naglog pada na početku rusko-ukrajinskog rata. Ukrajina se ove godine strateški proširila na severnoafrička tržišta, kapitalizujući geografske i logističke prednosti. Na primer, Alžir je postao njeno treće najveće tržište, sa izvozom koji se skoro utrostručio u poslednjoj godini. U međuvremenu, pošiljke Ukrajine u Tunis su porasle za više od 50 procenata, dok je izvoz EU tamo naglo opao.

Kao rezultat smanjenja izvoznih ponuda, tržišni udeo EU u regionu pao je na nešto više od 25 procenata. Glavni izvoznik, Francuska, koja je doživela najmanji rod u poslednjih nekoliko decenija, zabeležila je pad izvoza na brojna tržišta, uključujući Maroko i Alžir. Alžirska vlada nije uključila Francusku u svoje tendere za pšenicu tokom prošle godine, što je rezultiralo bez isporuka od jula 2024. godine.

Dok su drugi evropski izvoznici u blizini Crnog mora, poput Rumunije i Bugarske, povećali isporuke u Alžir, Rusija i Ukrajina su dobile na tržišnom udelu (videti ažuriranje o žitaricama za Alžir za jun 2025. za više detalja).

U budućnosti, za 2025/26. godinu, prognozira se porast ukupnog izvoza pšenice i za EU i za Rusiju, dok se prognozira nešto niži izvoz iz Ukrajine. Primetno je da se prognozira mnogo veći rod za Evropsku uniju, a očekuje se da će glavni izvoznik, Francuska, videti oporavak proizvodnje. Pored toga, EU je sprovela trgovinske politike kojima se ograničava količina pšenice koju Ukrajina može da isporučiti na svoje tržište. Ovo će podstaći Ukrajinu da se takmiči sa EU kako bi povećala izvoz na druga tržišta. Veće zalihe pšenice među glavnim izvoznicima verovatno će intenzivirati konkurenciju za tržišni udeo u Severnoj Africi 2025/26. godine, gde se očekuje da će uvoz blago porasti.

PREGLED PŠENICE ZA 2025/26.

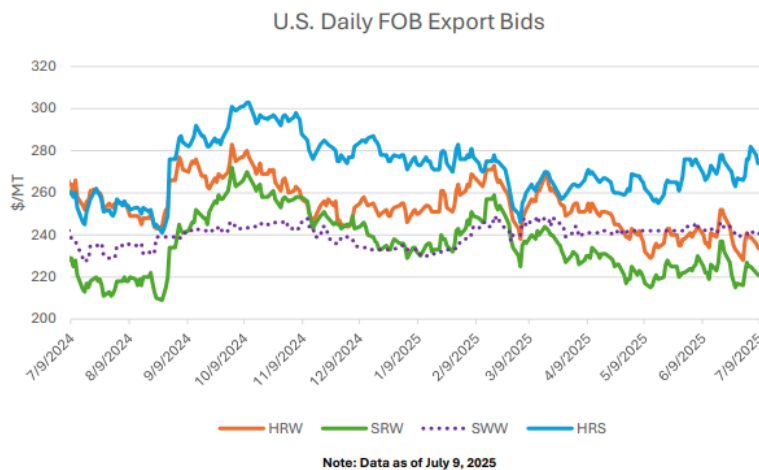
Prognoza je da će globalna proizvodnja ovog meseca ostati gotovo nepromenjena, pri čemu će revizije naniže za Kanadu, Ukrajinu i Iran uglavnom nadmašiti korekcije naviše za Kazahstan, EU, Rusiju, Pakistan i Sjedinjene Američke Države. Globalna potrošnja je porasla, dok se prognozira pad zaliha. Globalna trgovina je revidirana naniže, ali je i dalje treća najviša u istoriji. Uvoz se prognozira naniže za EU i Pakistan. U međuvremenu, izvoz iz EU i Ukrajine je revidiran naniže ovog meseca, samo delimično nadoknađen većim izvozom za Rusiju i Sjedinjene Američke Države. Prosečna sezonska cena poljoprivrednih proizvoda u SAD se prognozira nepromenjena na 5,40 dolara po bušelu.

PREGLED ZA 2024/25.

Globalna proizvodnja je u suštini nepromenjena ovog meseca, dok je globalna potrošnja neznatno povećana. Globalna trgovina je blago revidirana naviše, ali ostaje najniža od 2020/21. Globalne zalihe su smanjene ovog meseca i dalje su na najnižem nivou od 2015/16. Konačna prosečna sezonska cena poljoprivredne pšenice u SAD za tržišnu godinu je 5,52 dolara po bušelu, što je 2 centa više od procene prošlog meseca.

CENE PŠENICE

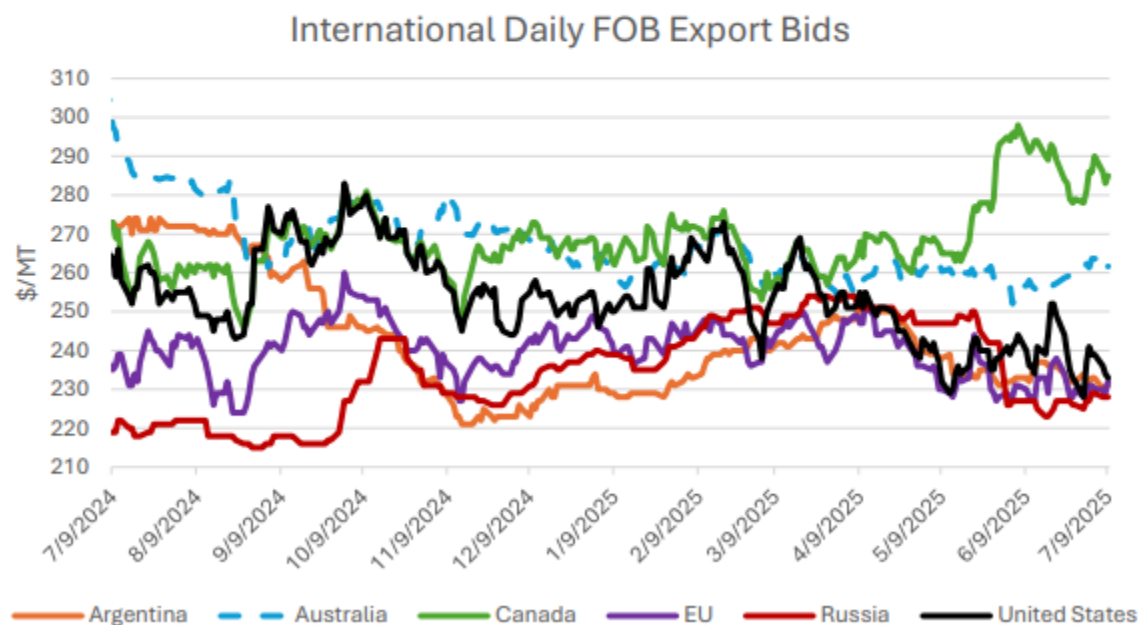
Cene pšenice u SAD su pale od janskog izveštaja za sve klase osim za Hard Red Spring usev. Hard Red Winter pšenica je pala za 6 dolara po toni na 233 dolara, dok su i Soft Red Winter i Soft Red Spring pšenica izgubile 3 dolara po toni na 221 dolar i 241 dolar respektivno, zbog kontinuiranog pritiska žetve na severnoj hemisferi i male potražnje. Hard Red Spring pšenica je porasla za 9 dolara po toni na 274 dolara na osnovu NASS ocena stanja useva, što pokazuje pad u odnosu na pre godinu dana usred sušnih uslova u nekim područjima uzgoja.

Cene glavnih izvoznika bile su pomešane od janskog izveštaja. Cene za Kanadu su fluktuirale, mada su na kraju pale za 8 dolara po toni zbog male potražnje uvoznika, jer cene ostaju znatno iznad drugih izvoznika. Cene u Australiji su nastavile da rasti, za 5 dolara po toni, jer je setva završena na manjim površinama u poređenju sa prošlom godinom. Cene u SAD su pale za 7 dolara po toni, a završeno je više od polovine žetve ozime pšenice. Cene u Argentini su pale za 2 dolara po toni, jer je setva završena na većim površinama. Cene u EU su porasle za 2 dolara po toni, dok su cene u Rusiji porasle za 1 dolar po toni.

Argentina	Australia	Canada	EU	Russia	United States
\$231	\$262	\$285	\$232	\$228	\$233

Note: Data as of July 9, 2025

TRADE CHANGES IN 2025/26 (1,000 MT)

Country	Attribute	Previous	Current	Change	Reason
Bangladesh	Imports	6,900	6,700	-200	Lower consumption
Brazil	Imports	6,700	6,900	200	Strong demand for imports
European Union	Imports	9,500	6,500	-3,000	Higher production and the expiration of the Autonomous Trade Measures with Ukraine reduces demand for imports
Iran	Imports	2,500	3,000	500	Smaller crop
Pakistan	Imports	2,000	1,500	-500	Upward revision for crop estimate
Thailand	Imports	4,000	4,400	400	More demand for feed use
United Kingdom	Imports	3,000	3,200	200	Reduced production
European Union	Exports	34,500	32,500	-2,000	Higher domestic demand due to lower imports from Ukraine
Russia	Exports	45,000	46,000	1,000	Larger crop and reduced competition from EU and Ukraine
Ukraine	Exports	16,500	15,500	-1,000	Smaller crop
United States	Exports	22,500	23,000	500	Increased production and strong early-season sales

TRADE CHANGES IN 2024/25 (1,000 MT) – based on trade data

Country	Attribute	Previous	Current	Change
Bangladesh	Imports	6,000	5,800	-200
Indonesia	Imports	11,000	10,500	-500
Kenya	Imports	2,600	2,400	-200
Thailand	Imports	4,100	4,400	300
Argentina	Exports	10,000	10,400	400
Brazil	Exports	2,100	1,897	-203
Canada	Exports	27,500	28,000	500
Russia	Exports	43,500	43,000	-500

KUKURUZ

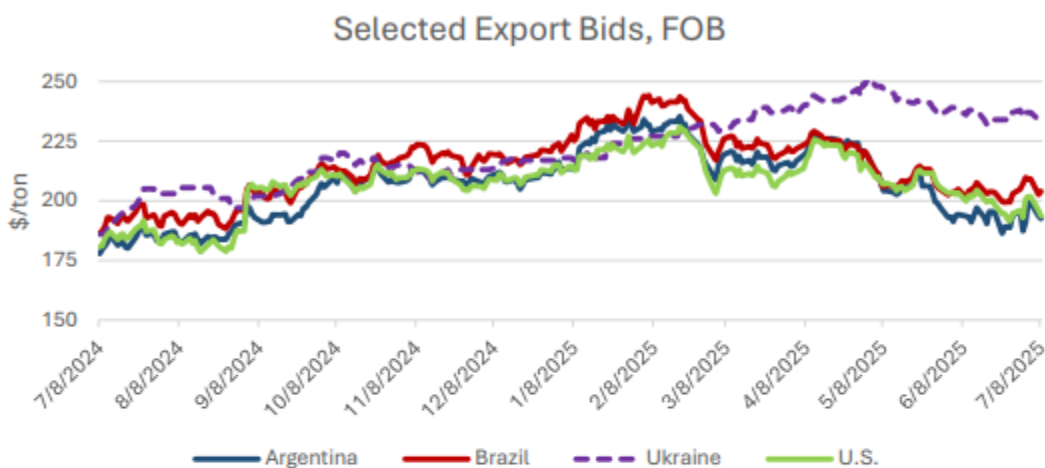
PREGLED ZA 2025/26.

Prognozira se da će globalna proizvodnja kukuruza u 2025/26. godini ovog meseca biti niža, jer manji rod u Sjedinjenim Državama više nego nadoknađuje prognoze za veće useve u Kanadi i Meksiku. Globalna trgovina je praktično nepromenjena, kao i globalni uvoz. Prosečna sezonska cena poljoprivrednih proizvoda u SAD je nepromenjena i iznosi 4,20 dolara po bušelu.

PREGLED ZA 2024/25.

Prognozira se da će globalna proizvodnja kukuruza ovog meseca porasti, jer veći rod u Brazilu više nego nadoknađuje smanjenje izvoza u Meksiko. Prognozira se da će globalna trgovina porasti, jer će veći izvoz iz Sjedinjenih Država, Kanade i Indije više nego nadoknaditi niži izvoz iz Turske. Prognozira se da će globalni uvoz pasti, jer će smanjenja izvoza u Kinu, Kanadu i Iran više nego nadoknaditi povećanja izvoza za Tursku, Egipat, Peru i Maroko. Prosečna sezonska cena poljoprivrednih proizvoda u SAD je pala za 5 centi na 4,30 dolara po bušelu.

CENE KUKURUZA

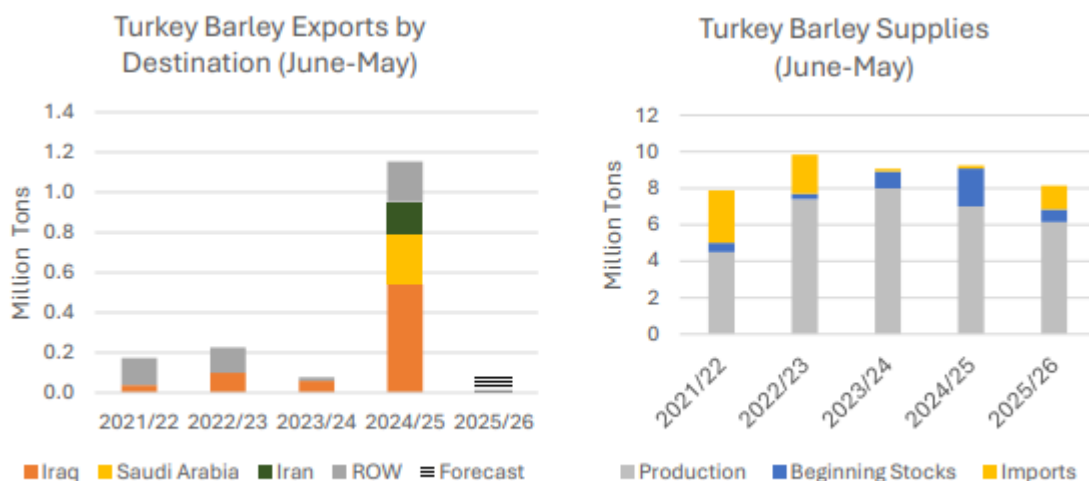

Export bids (fob, US\$ per ton)	8-Jul-25	6-Jun-25	8-Jul-24	% change, '24 - '25
Argentina, Up River	193	194	178	8%
Brazil, Paranaguá	204	205	186	10%
Ukraine	232	238	186	25%
U.S. #3 Yellow Corn, Gulf	194	203	181	7%

Od janskog izveštaja, izvozne ponude za sva glavna porekla osim Argentine su pale, uglavnom zbog pritiska tekuće žetve kukuruza safrinje (druge sorte) u Brazilu i povoljnih vremenskih izgleda za useve u SAD. Ponude Argentine su pale za 1 dolar na 193 dolara po toni, dok su ponude Brazila takođe pale za 1 dolar na 204 dolara po toni. Ponude SAD su pale za 9 dolara na 194 dolara po toni, jer očekivanja velikih ponuda novih useva i dalje nadmašuju ograničene zalihe starih useva koji se završavaju. Ponude Ukrajine su pale za 6 dolara na 232 dolara po toni, uglavnom odražavajući kretanja kod drugih velikih izvoznika.

KARAKTERISTIKE TRŽIŠTA

Izvoz ječma iz Turske dostigao je 25-godišnji maksimum u 2024/25.

Tokom lokalne tržišne godine 2024/25 (jun 2024-maj 2025), Turska je izvezla preko 1,1 milion tona ječma, što je najveća količina u poslednjih 25 godina. Velike zalihe ječma na početku žetve, promena u vladinoj trgovinskoj politici i nedostatak kod drugih regionalnih dobavljača doveli su do naglog povećanja izvoza.

Ulaskom u 2024/25, početne zalihe ječma u Turskoj procenjene su na nešto više od 2 miliona tona – najviši nivo ikada zabeležen i više od 20 procenata godišnje upotrebe. Ove velike zalihe akumulirane nakon smanjenja carina koje su dovele do snažnog uvoza u 2022/23, a veliki usevi u 2022/23 i 2023/24 su zadovoljeni samo skromnim rastom potražnje poslednjih godina. Oko 80 do 90 procenata ječma u Turskoj se koristi za stočnu hranu, a manji deo se koristi za proizvodnju slada. Zemljotresi u Turskoj i Siriji 2023. godine oštetili su stočni fond u centralno-južnoj Turskoj i smanjili potražnju za ječmom u sezoni 2022/23. i početkom 2023/24. Rastući uvoz i proizvodnja kukuruza takođe su doveli do izvesne zamene ječmom u obrocima, što je uticalo na upotrebu ječma u poslednjih nekoliko godina.

Da bi se zalihe ječma smanjile na upravljivije nivoe, vlada je počela da dozvoljava izvoz ječma na svetsko tržište počev od decembra 2024. godine. Obim je značajno skočio, sa ukupno 77.000 tona u sezoni 2023/24. na preko 500.000 tona u 3 meseca nakon što je politika sprovedena. Pošiljke do maja 2025. godine uglavnom su bile u Irak (541.000 tona), Iran (254.000 tona) i Saudijsku Arabiju (157.000 tona). Irak je imao najviše koristi zbog blizine i uspostavljene trgovine sa Turskom.

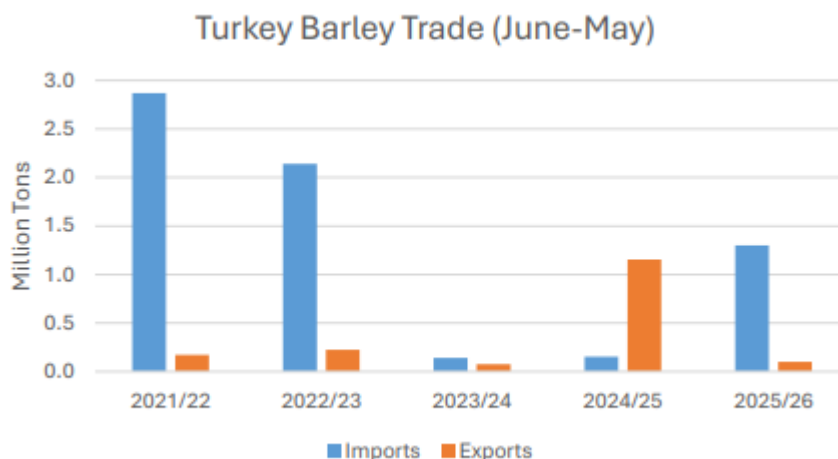
Izvoz Turske netradicionalnim partnerima takođe je imao koristi od manje konkurencije. Bliski istok i Severna Afrika prvenstveno uvoze ječam iz Rusije i Ukrajine zbog veće pristupačnosti. Međutim, niže globalne cene ječma i loši vremenski uslovi doveli su do manjeg roda ječma i u Rusiji i u Ukrajini u sezoni 2024/25.

Žetva ječma u Rusiji procenjuje se na 16,3 miliona tona u sezoni 2024/25 (jul-jun) – što je najniži nivo u poslednjih deset godina – uz ograničenja izvoza kako bi se sačuvala zalihe za domaće tržište. Kao rezultat toga, ruski izvoz na Bliski istok i u Severnu Afriku je opao tokom tržišne godine.

Isto tako, proizvodnja i trgovina ječmom u Ukrajini su smanjeni za skoro 10 procenata, a izvoz za 2024/25. (jul 2024 - jun 2025) procenjen je na najniži nivo u poslednjih 13 godina od 2,3 miliona tona. Smanjene zalihe zbog uzastopnih ratnih godina, kao i loše vreme tokom prošlogodišnje žetve, rezultirali su manjim brojem izvoznih proizvoda.

U budućnosti se očekuje da će se Turska vratiti na poziciju neto uvoznika sa velikom razlikom u 2025/26. Niske cene u 2024/25. podstakle su poljoprivrednike da seju manje ječma za usev koji se trenutno žanje. Pored toga, mala količina padavina, više zimske temperature i prolećni mraz negativno su uticali na prinose, što je rezultiralo znatno manjim usevom nego prošle godine, dok su se zalihe vratile na prosečne nivoe viđene pre 2022/23. Trenutno, Turska održava carinu od 130 procenata na uvoz ječma; međutim, vlada je istorijski pokazivala značajnu fleksibilnost u prilagođavanju ove stope ako su potrebne dodatne zalihe. Za 2025/26. godinu, izvoz ječma se predviđa na 100.000 tona, dok se uvoz predviđa na 1,3 miliona tona.

TRADE CHANGES IN 2025/26 (1,000 MT)

Country	Commodity	Attribute	Previous	Current	Change	Reason
Australia	Barley	Exports	6,700	6,900	200	Expectations of stronger exports to East Asia and MENA
Canada	Corn	Imports	2,500	2,300	-200	Larger crop
China	Sorghum	Imports	8,500	7,900	-600	Lower U.S. supplies
Egypt	Corn	Imports	8,750	9,000	250	Carryover change
Kazakhstan	Barley	Exports	1,300	1,500	200	Larger crop
Mexico	Corn	Imports	25,000	24,800	-200	Larger crop
Russia	Barley	Exports	3,600	3,400	-200	Smaller crop
United States	Sorghum	Exports	6,000	5,400	-600	Reduced sorghum production on lower acreage

TRADE CHANGES IN 2024/25 (1,000 MT)

Country	Commodity	Attribute	Previous	Current	Change	Reason
Canada	Corn	Imports	2,100	1,700	-400	Trade to date
	Barley	Imports	9,000	9,500	500	Trade to date
China	Corn	Imports	7,000	5,000	-2,000	Weak arrivals to date
	Sorghum	Imports	4,200	4,500	300	Trade to date
Colombia	Corn	Imports	7,000	7,200	200	Strong sales and shipments of U.S. corn
Egypt	Corn	Imports	8,400	8,800	400	Strong Brazil shipments
Iran	Corn	Imports	8,100	7,900	-200	Weaker Russia flows
Morocco	Corn	Imports	2,900	3,100	200	Trade to date
Peru	Corn	Imports	4,200	4,400	200	Trade to date
Turkey	Corn	Imports	3,700	4,900	1,200	Expectations of larger imports from Ukraine
United States	Corn	Exports	67,000	69,000	2,000	Sales and shipments to date
	Sorghum	Exports	2,200	2,500	300	